Govern de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient
Direcció General de Recursos Hídrics

directiva marc
d'AIGUA
Pla de Participació

Taller Participatiu Fase III
el Plan Hidrològic de les Illes Balears
zona Mallorca Sud

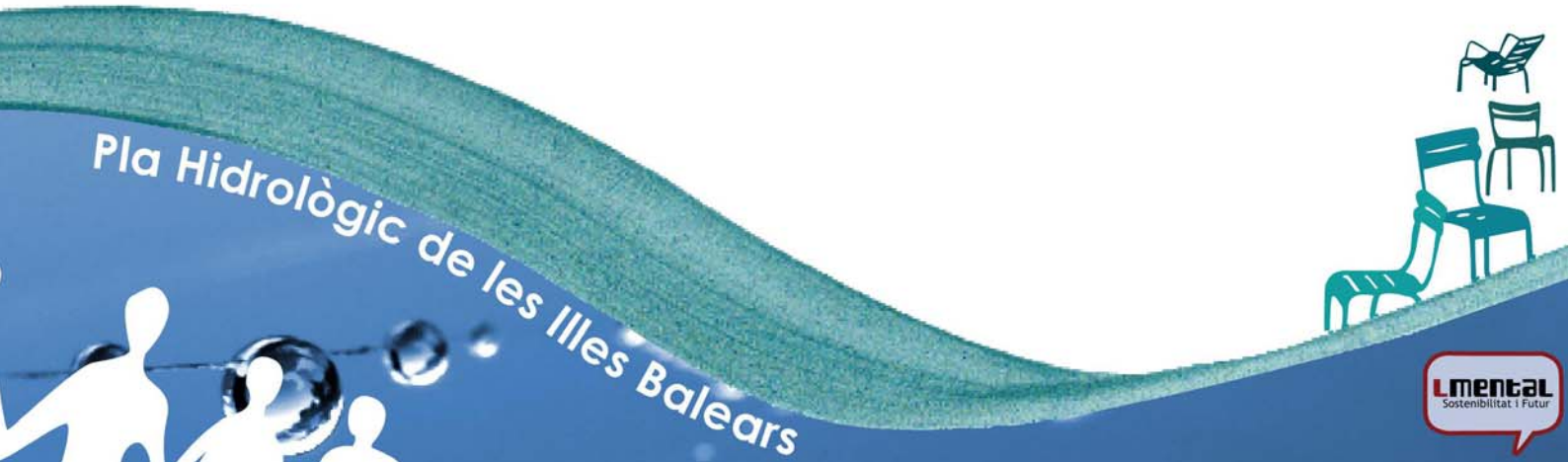

Fase III del Pla de Participació de la Directiva Marc de l'Aigua a les Illes Balears

TALLER PARTICIPATIU
DEL PLA HIDROLÒGIC DE LES ILLES BALEARS ZONA MALLORCA SUD
Celebrat en el Caixa Fòrum de Palma, Mallorca
20 de novembre de 9 a 18,30h

Promou

Servei d'Estudis i Planificació

Direcció General de Recursos Hídrics

Conselleria de Medi Ambient

Govern de les Illes Balears

Coordina i organitza

Lmental Sostenibilitat i Futur, S. Coop.

Dinamitza

Nívola Uyá Martín (Lmental Sostenibilitat i Futur, S. Coop.)

Iván González Cancela (Lmental Sostenibilitat i Futur, S. Coop.)

Suport tècnic

Alfredo Barón Périz (Direcció General de Recursos Hídrics)

Fernando Orozco (FOA Ambiental)

Col·labora en la gestió d'espai

Fundació La Caixa

Índex

CONVOCATÒRIA I GESTIÓ DE PARTICIPANTS **4**

ASSISTENTS **6**

OBJECTIUS DEL TALLER PARTICIPATIU DE LA FASE III **8**

PROGRAMA I ORDRE DEL DIA **8**

DESENVOLUPAMENT DEL TALLER **9**

PRESENTACIÓ DE LA SESSIÓ I DEL PLA DE PARTICIPACIÓ PÚBLICA 9

PRESENTACIÓ DE L'ESBORRANY DEL PLA HIDROLÒGIC *10*

ANÀLISI I OBSERVACIONS A LA CARACTERITZACIÓ DE LA DEMARCACIÓ 12

ANÀLISI I OBSERVACIONS AL PROGRAMA D'ACTUACIONS I INFRAESTRUCTURES 16

RECAPITULACIÓ DE LES PRINCIPALS APORTACIONS DE LA UNITAT DE PARTICIPACIÓ MALLORCA SUD **20**

APORTACIONS I COMENTARIS A LA CARACTERITZACIÓ DE LA DEMARCACIÓ 20

ANÀLISI I OBSERVACIONS AL PROGRAMA D'ACTUACIONS I INFRAESTRUCTURES 22

GALERIA FOTOGRÀFICA **25**

CONVOCATÒRIA I GESTIÓ DE PARTICIPANTS

Amb caràcter general la convocatòria està oberta a tota la ciutadania i sectors interessats. La informació de celebració dels tallers és de caràcter públic, doncs la pàgina web, http://dma.caib.es, habilitada per al procés, ofereix la possibilitat d'inscriure's on-line als tallers participatius.

No obstant això, per a garantir una major difusió, s'ha realitzat una convocatòria en funció de l'anàlisi d'involucrats i de la base de dades generada durant el procés en fases anteriors. En la present etapa, s'ha realitzat l'actualització i revisió exhaustiva del públic interessat i afectat, dirigint-nos específicament als següents agents socials de Mallorca sud:

> Administració municipal (polítics i tècnics), grups ecologistes i de defensa del medi ambient, agricultors, regants, empreses subministradores d'aigua, empreses de tractament de les aigües, envasadores, perforadores, golf, associació d'hotelers, ramaders, empreses agroalimentàries, Autoritat Portuària, ports de les Illes Balears, ports esportius, nàutica: associacions i empreses, Creu Vermella, serveis portuaris, associació de navegants, grans mercants, Salvament Marítim, gestors d'espais naturals, comunitat educativa, Agència Balear de l'Aigua, grans empreses, Universitat, Col·legis i associacions professionals, jardineria, empreses d'anàlisis i laboratoris, activitats subaquàtiques, cofradies de pescadors, pesca esportiva, reserves marines, instituts d'estudi i investigació, usuaris, administració insular, autonòmica i estatal implicada.

El llistat exhaustiu de les entitats convocades es pot consultar en la pàgina web.

Per a fer efectiva la convocatòria s'estableixen unes rutines de comunicació, de tal forma que garanteixin en temps i en forma la difusió i possibilitin l'assistència als interessats:

- Mailing general: primer mail informatiu sobre l'inici del procés de participació, amb informació general i data de celebració del taller zonal, enviat el 17 de setembre.
- Mailing específic: segon mail específic amb el programa de Mallorca Sud, enviat el 7 de novembre.
- Cridades telefòniques per a comprovar la recepció correcta de la convocatòria durant la setmana prèvia a la celebració del taller, aclarir dubtes sobre la convocatòria i motivar a la participació.

ASSISTENTS

De la convocatòria realitzada, 42 agents socials van confirmar la seva assistència, d'ells, 10 no assisteixen, i s'incorporen 5 participants no inscrits, participant finalment 37, la composició dels quals es detalla a continuació:

Nom	Llinatges	Entitat	Càrrec
Bartolomé	Binimelis Gornals	AFA de Balears	President
José Antonio	Ezquerra Hernández	AFA de Balears	Gerent
Sara	Ortiz Rous	Agència Balear de l'Aigua	Tècnic supervisor de sanejament
Peter	Enge	Agua vida Artà	Gerent
Ana Maria	Piña Murillo	Aguas Son Tovell, SA	Secretària
Maria Antonia	Julia Vidal	Aigües de Consolació	Gerent
Alexandre	Pujol Enrich	Ajuntament d'Andratx	Tècnic
Gabriel	Puigserver i Gil de Sola	Ajuntament d'Andratx	Regidor àrea medi ambient i sostenibilitat
María Fca.	Sánchez Font	Ajuntament de Calvià	Tècnic Medi Ambient
Rafel	Vidal Ginard	Ajuntament de Campos	Regidor de l'àrea del servei de agua
Mateu	Ginard Puigserver	Ajuntament de Llucmajor	Enginyer tècnic industrial
Jesús	Plaza Sola	Ajuntament de Palma -Àrea de Medi Ambient	Tècnic ambiental
Gabriel	Company Bauzà	ASAJA Balears	President
Juan	Company Bauzà	ASAJA Balears	
Juan	Poyatos	Associació de Navegants del Mediterrani	President
Jesús	Salas Vidal	Associació Estacions de Servei de Balears	President
Josep	Aubareda i Figueras	Autoritat Portuària de Balears	Cap de Divisió
Mª Estrella	Rodríguez Gómez	CAEB	Responsable Dept. Medi Ambient
Jaume	Femenias Blanch	Calvià 2000	Cap departament xarxes
Miguel	Moyá Rosselló	Calvià 2000	Enginyer de Projectes
Ignacio	Miranda Larrucea	Cemex España, S.A.	Director de fàbrica
Mario	Roman García	Cemex España, S.A.	Cap de medi ambient
Miguel Felix	Chicón Rodríguez	Centre de Coordinació Salvament Marítim Palma	Cap de Centre
Ángel	López	Cofradia de pescadors San Pedro de Palma	Secretari
Miquel Àngel	Vives Lliteras	Comunitat de Regants de Sa Marina de Llucmajor	President
Francisco	Serra Verd	Comunitat de Regants del Pla Sant Jordi	Vicepresident
Jaume	Ramon Nadal	Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica	Tècnic Inspector
Ana Maria	Bistuer Gimenez	Consell Insular de Mallorca	Tècnic

Fernando	Ruano de Oleza	Consell Insular de Mallorca	Cap de servei Gestió de residus
Martí	Mayol Serra	Consell Insular de Mallorca Departament de Medi Ambient	Director-Conservador P.N. Sa Dragonera
Angela	Mayol Artigues	Costera d'aigües i serveis S.A.	Gerent
Maria	Martorell	Degremont S.A.	
Gabi	Coll	Direcció General de Pesca	Vigilant de la Reserva Marina del Toro
Irene	Maggiulli	Direcció General de Pesca	Vigilant de la Reserva Marina Badia de Palma
Jaume	Calafat Cortés	Direcció General de Pesca	Vigilant de la Reserva Marina del Toro
Isabel	Calduc Alcober	EMAYA	Cap secció àrees mediambientals
Magín	Terrasa Díaz	EMAYA	Cap Departament de Depuració
Damià	Crespí	Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)	
Mª Luisa	Mayrata parietti	IES Llucmajor	Membre de la Comissió d'ambientalització
Maria Magdalena	Deya Serra	IES Ses Estacions	Coordinadora ambiental
Mateu	Picornello Cladera	Institut d'Estudis Ecològics (INESE)	Vicepresident
Catalina Irene	Ramis Cirer	Institut d'Estudis Ecològics (INESE)	Membre de la Junta Directiva
Iñaki	Miniño Arbilla	Marexi tecnología Marina	Director Balears
Julià Cosme	Jaume Salvà	Ports de les Illes Balears	Guarda molls
Maria Esperança	Nicolau Martínez	Ports de les Illes Balears	Coordinadora de caps de port
Damià	Mascaró Grimalt	Unió de Pagesos Mallorca	Tècnic de medi ambient
Arnau	Amengual Pou	Universitat de las Illes Balears (UIB)	Investigador contractat - Grup de meteorologia

Gris: confirmació realitzada, sense assistència final

OBJECTIUS DEL TALLER PARTICIPATIU DE LA FASE III

La realització dels tallers presencials, en aquesta tercera fase, es plantegen per a la consecució dels següents objectius:

1. Facilitar la comprensió i enteniment de l'Esborrany del PHIB, que ja recull les aportacions realitzades per les unitats de participació en les fases anteriors, a través de l'apartat 8. Programa d'actuacions de la Memòria del PHIB.
2. Afavorir l'intercanvi d'idees i compartir el sentit de les al·legacions i arguments plantejats pels altres.
3. Formulació d'observacions i propostes concretes sobre la base de l'experiència local per a la millora de l'Esborrany del Pla Hidrològic de les Illes Balears.
4. Contribuir amb els anteriors objectius a millorar la governabilitat de la gestió de l'aigua, dotant-la de major solidesa i suport social, encaminant-nos a llarg termini, cap a una cultura de corresponsabilización dels diferents agents socials.

PROGRAMA I ORDRE DEL DIA

El programa de treball s'estructura en dos blocs d'anàlisis, precedit per una primera presentació per part del tècnic responsable de la planificació hidrològica:

- Presentació inicial:
    - Presentació del Pla de Participació Pública.
    - Presentació de l'Esborrany del Pla Hidrològic i la Directiva 2000/60/CE Marc de l'Aigua (DMA) en la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.
- Anàlisi I: Caracterització de la Demarcació i objectius ambientals.
- Anàlisi II: Programa de Mesures, actuacions i inversions.

DESENVOLUPAMENT DEL TALLER

El taller es desenvolupa al llarg d'una jornada de treball de 9 hores i mitja (2 hores dedicades al menjar) per a procurar, amb garanties, un primer acostament a l'esborrany del Pla Hidrològic i facilitar el seu enteniment, de manera que els agents socials puguin detectar els principals punts d'interès i continuar aprofundint en la seva anàlisi, posteriorment, durant el període de consulta vigent fins al 31 de març.

PRESENTACIÓ DE LA SESSIÓ I DEL PLA DE PARTICIPACIÓ PÚBLICA

Lmental Sostenibilitat i Futur, S. Coop., responsables de la coordinació del Pla de Participació de la Directiva Marc de l'Aigua en la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears, realitza la benvinguda i presentació, així com una breu exposició del Pla de Participació i dels mecanismes i canals per a fer-lo efectiu:

- Context la DMA i la participació, principi de gestió participada entre uns altres i referència a l'art. 14 de la Directiva.
- Canals habilitats de participació: informació, consulta i participació activa.
- Respecte a informació disposició de la pàgina web http://dma.caib.es, que recull tots els documents tècnics i de divulgació disponibles.
- Consulta, per a la qual s'ha habilitat un període de 6 mesos (quedant 4 en aquest moment).
- Participació activa: calendari, objectius i anàlisis del grau d'inclusió de les propostes formulades en fases anteriors i discussió de l'Esborrany del PHIB.
- S'anima als agents socials a continuar aprofundint en l'Esborrany i enviar les observacions i al·legacions.

PRESENTACIÓ DE L'ESBORRANY DEL PLA HIDROLÒGIC

El Sr. Alfredo Barón, Cap del Servei d'Estudis i Planificació de la Direcció general de Recursos Hídrics (DGRH), realitza una primera intervenció comentant les novetats i els aspectes més significatius de l'Esborrany del Pla Hidrològic de les Illes Balears (PHIB):

- Incorporació del criteri de **Recuperació Integral de Costs**, de tots els costos, com eina de gran utilitat per a possibilitar el compliment dels objectius de la DMA. Aquesta Directiva estableix que s'han de recuperar:
    - els costs dels serveis (la recuperació dels costos del servei de gestió d'aigua, ha d'incloure els costos no només de subministrament, depuració, sinó també costos d'amortització, reposició),
    - els costs ambientals,
    - i els costs del recurs.
- En el 2015 han d'estar en vigor ja les **tarifes** que garanteixin la recuperació integral de costos, i és en aquest punt on les entitats locals tenen una important tasca i oportunitat.
- El programa 6, preveu estudis de viabilitat per a projectes de **Storage/Recovery** o emmagatzematge/recuperació, concretament es tracta de l'emmagatzematge d'aigua en aqüífers per a la seva posterior recuperació, es preveu la seva realització en aqüífers salinitzats.
- **El programa d'actuació** són bàsicament estudis, cartografia i projectes necessaris, en referència a les aigües costaneres, destaca la cartografia bentònica de sòls, en el cas d'Eivissa, Formentera, Menorca, ja està contractat pel ministeri, encara pendent Mallorca.
- Del PHIB anterior s'ha gastat únicament el 10% del pressupost assignat, en aquest sentit és molt fàcil desvirtuar la racionalitat del PHIB.
- **El programa d'infraestructures** concreta diversos projectes:
    - **Reutilització d'aigües regenerades per a regadiu**, projecte plantejat per la Conselleria d'Agricultura i el Ministeri de Medi ambient, Mitjà Marí i Rural, que tenen una orientació més pròpia de l'àmbit del Desenvolupament Rural i no de l'ambiental, doncs no planteja la substitució de recursos. Es tracta d'un projecte conflictiu que difícilment resisteixi l'anàlisi cost-eficàcia.

- Altre programa més nou és **la restauració de lleres i revegetació de bosc de ribera**, amb l'objectiu d'intentar recuperar els corredors biològics, i a l'empara d'una modificació del Reglament del Domini Públic Hidràulic, que estableix una franja de 5 metres d'ús públic per als vianants, franja en la qual es planteja la recuperació de la vegetació en 1.100 Km de trams de torrents de les illes.
- En referència a Aiguamolls el plantejament no és molt ambiciós, es preveu la **recuperació, en tot cas dels aiguamolls potencials**.

- L'administració Hidràulica és responsable de garantir el bon estat químic i quantitatiu de les aigües subterrànies, i garantir el bon estat ecològic de les aigües superficials (torrents, zones humides i aigües costaneres), no obstant això no té la gestió d'aquelles activitats que poden comprometre aquesta qualitat. És necessari per tant una màxima regulació normativa, el que comporta una intersecció amb altres camps competencials, pels quals el text normatiu es retardarà, a pesar d'això haurà temes que s'enfocaran com recomanacions a altres àrees com per exemple abocats vaixell-mar. En referència la **Normativa**, es preveu, entre uns altres:
  - un decret de gestió de la demanda, que reguli el tema tarifari,
  - establir normes mediambientals i de protecció del recurs: normes de qualitat de les aigües subterrànies i superficials,
  - ordenació dels abocaments en les aigües costaneres,
  - regulació dels regadius, de la gestió ramadera, …
  - A la normativa s'afegirà el procés participatiu, que intervenen per llei en el procés planificador, a manera de comprovar i seguiment del compliment.

ANÀLISI I OBSERVACIONS A LA CARACTERITZACIÓ DE LA DEMARCACIÓ

S'estableixen 5 grups de treball per a facilitar l'anàlisi de l'Esborrany del PHIB. Amb els agents socials vinculats al mitjà marí i franja litoral es va conformar un grup específic per a l'anàlisi dels aspectes que afecten a les masses d'aigua costaneres.

Cada grup conta amb el següent material:

- 1 exemplar per grup de l'Esborrany del PHIB.
- 1 exemplar del programa d'actuacions i infraestructures.
- Quadres resums de síntesis per grup.
- 2 exemplars del Document de divulgació per grup.
- 1 fitxa guia per a realitzar les observacions.

L'objectiu del treball de grups és millorar l'enteniment i comprensió de l'estructura i dels aspectes més significatius del PHIB. Durant la dinàmica i com fruit de la discussió entre els membres de cada grup, es comenten els punts de més interès, es detecten certes incorreccions, es resolen dubtes i se suggereixen unes primeres propostes.

Les observacions realitzades pels grups d'anàlisis i la seva contestació motivada per part del tècnic responsable de la Direcció general de Recursos Hídrics es detallen a continuació:

Caracterització de las masses d'aigua de la demarcació hidrogràfica Mallorca Sud		
	OBSERVACIONS DELS GRUPS D'ANÀLISI	**CONTESTACIÓ MOTIVADA DE LA DGRH**
Masses d'Aigua Subterrànies (MAS)	- Masses d'aigua subterrànies, definir el criteri de caracterització, afegir els paràmetres de salinització, nitrificació o altres. - Llistat de MAS amb la correlació dels Municipis.	- La delimitació de les masses d'aigua subterrània realitzada obeeix fonamentalment a criteris de gestió. Per això, territorialment corresponen totes elles bé a unitats hidrogeològiques completes, bé a parts diferenciades d'elles. Aquesta caracterització està contemplada en el document de l'art.5, que considera les masses en risc, amb 1 fitxa per a cada MAS amb dades de salinització i nitrificació (document disponible en la pàgina web).

Torrents	- Revisar la toponímia, por exemple en el municipi de Llucmajor: Coccons.	- Es realitzarà una revisió de la toponímia, adequant-la a la realitat local, el document serà enviat a la UIB, al servei de normalització.
Coves	- Masses d'aigua càrstica: l'inventari podria ser revisable en el futur.	- S'han incorporat les que havia inventariades. - Com tot inventari és revisable. - El Pla Hidrològic s'ha de revisar cada període de 6 anys. - Tots els estudis que es vagin realitzant, seria interessant que s'incloguessin i s'incorporessin al PHIB, però potser planteja algun problema legal.
Zones de transició	- Algunes masses indicades en la taula 2.16 no surten en el mapa corresponent, com és el cas del Estany de Cala Magraner. - Hi ha zones de transició que falten com el camp de Mar i el Prat donis Port d'Andratx, que són zones humides usades per a l'agricultura.	- En el document tècnic no s'ha considerat, serà difícil incloure en aquest PH els que no hi són, però és previsible, atès que s'està recuperant, la seva revisió en el futur.
Masses d'aigua costaneres	- - Una proposta de redefinició de les masses d'aigua costaneres, partint de la divisió actual: o Mantenir la primera àrea fins a l'illa del Toro. o La segona des de Santa Ponça al Port d'Andratx. o La tercera de punta Galinda al Port de Sóller.	- La revisió de les masses d'aigua a estudiar.
Recursos hídrics naturals	- Inventari de recursos naturals: No s'entén perquè en algunes MAS el recurs disponible és superior al recurs potencial (Sa Pobla, Son Mesquida, Son Talent, Son Servera, Petra, Algaida, Montuïri, Porreres, Son Reus, Port d'Inca, Sant Jordi, La Vileta, Crestatx, Inca, Penyaflor, Esporles).	- S'aclariran els conceptes.
Recursos no convencionals	- En Recursos no convencionals falten plantes depuradores, per exemple la de Lloseta.	

Usos i pressions de les masses d'aigua de la Demarcació Hidrogràfica Mallorca Sud		
	OBSERVACIONS DELS GRUPS D'ANÀLISI	**CONTESTACIÓ MOTIVADA DE LA DGRH**
Usos i demandes actuals	- Revisió del tema estadístic en matèria agrària. Les hectàrees ocupades que apareixen en les taules no són reals (pàg. 121). Greus discrepàncies. - El consum agrícola és excessiu; revisió de les dades de la taula 3-30 . - En usos i pressions, una gran part de les extraccions són per a usos agrícoles, i els abocaments són a través de les depuradores, per tant adquireix gran rellevància connectar aquests dos sectors, i aprofitar els abocaments d'aigües residuals per a regadiu.	
Pressions sobre aigües subterrànies	- El sector agropecuari requereix un Pla Estratègic a llarg termini per a reduir la contaminació i procurar un estalvi d'aigua, que podria ser un gran alliberament de recursos. Definir els horitzons i involucrar al sector perquè si no no s'executarà. - Contaminació orgànica en MAS revisar les dades de la Memòria (pàg. 175). Estranyen només 3 casos (Port de Pollença, Port de Sóller i Inca). - Detallar més en profunditat les diferents pressions: o Que figurin les depuradores dels diferents termes municipals. o Quan es parla d'abocaments sòlids que s'expliqui amb més detall. - En relació als residus de fusta, millorar la gestió de residus, com la possible valorització per a biomassa.	- En relació a les aigües depurades, i separació de pluvials, potser s'hauria d'insistir més en la Memòria. - La contaminació de substàncies orgàniques a matisar
Síntesi de pressions en aigües costaneres	Revisió de les pressions: - MA-01/CW: afegir pressió per punt d'abocament i pressió per port esportiu (trànsit). - MA-11/CW: pressions per punts d'abocament i pressió per port esportiu (trànsit i fondejo). - MA-14/CW: Revisió de l'existència del PRC (rigidificació de la costa). - MA-15/CW: punts d'abocament. - MA-16/CW: punts d'abocament.	- A pesar que el mar és el gran col·lector, cal destacar que la qualitat de les aigües costaneres de les Illes Balears és de luxe. Els 1428 km de costa suporten la pressió de poc més de 1 milió d'habitants, per tant el ràtio de pressió és baix comparat amb altres zones costaneres, com per exemple la costa catalana, que els seus 600 km rep la pressió de 6 milions d'habitants i del

	- Cada vegada que hi ha un episodi de pluges fortes, es detecten restes d'hidrocarburs en el mar. - La OMI (Organització Marítima Internacional) va aprovar en el 2004 un Conveni Internacional per al control i la gestió de l'aigua de llast i els sediments dels bucs. Fins a la data ho han ratificat molt pocs països, i fins que no ho ratifiquin 60 no serà obligatori.	teixit industrial. - En referència a la pressió del trànsit dels ports esportius, són una pressió per se, en el futur podrien ser classificades com masses d'aigua molt modificades, el que implicarà altre tipus de seguiment. - Els abocaments és un tema de conscienciació i vigilància. S'està elaborant un protocol d'actuació, davant abocaments.
Prioritat d'usos	- Prioritat i compatibilitat d'usos en circumstàncies normals, punt 3.3.1 (pàg. 178), falta concreció estalvi en el punt b, d'usos agropecuaris. - Possible unificació de punt b (usos agropecuaris) i c (regadius i agrojardineria). - Canvi de punt i, f, g per i, g f, que prioritzaria la aqüicultura a la recarrega artificial d'aqüífers. - Proveïments urbans (pàg. 183): hauria de prioritzar-se el reg de jardins (punt 4) sobre la neteja de carrers (punt 3) - Usos agrícoles (pàg. 183): el punt 1, hauria de ser l'agricultura que tingui sortida de mercat directe o indirectament. Prioritzar els usos productivistes, com és el cas hortícola, que permeti un resultat més flexible. - Es proposa reconsiderar la neteja de carrers en situació de sequera.	- Priorització de les aigües regenerades: l'opció és utilitzar l'aigua regenerada per a regar. Primer l'ús lúdic: com és el cas del golf, (és preferible el reg en el sector golf que en sector agrícola per exemple de cítrics, ja que es pot exigir més). La recarrega amb aigua regenerada, no es pot realitzar en zones on hi ha pous de proveïment. Quant a prioritats, la recarrega és l'ultima prioritat. - En relació a passar el baldeo de carrers a últim lloc, s'estudiarà per a incloure en la Memòria. - Actualment s'està definint un Pla de Sequera, perquè en situacions de sequera hidrològica, previ informe de l'administració Hidràulica, el Consell de Govern, pugui decretar la situació, i l'activació immediata de les mesures. S'establiran 3 estats d'emergència: prealerta, alerta i alarma. - El GOB insisteix que es rega en hores de sol, es pot estudiar que en situació de prealerta, no es pot regar entre "x" franja horària.

Estat de las masses d'aigua i xarxes de control i objectius ambientals de la Demarcació Hidrogràfica Mallorca Sud		
	OBSERVACIONS DELS GRUPS D'ANÀLISI	**CONTESTACIÓ MOTIVADA DE LA DGRH**
Zones humides	- Pàg. 267. Salobrar de Campos, revisar dades referents a la contaminació per bestiar. (Encara n'hi ha?). - En relació a la Zona humida de l'Albufera, no està contemplada l'EDAR Muro-Can Picafort.	

ANÀLISI I OBSERVACIONS AL PROGRAMA D'ACTUACIONS I INFRAESTRUCTURES

Programa d'actuació Mallorca Sud		
	OBSERVACIONS DELS GRUPS D'ANÀLISI	**CONTESTACIÓ MOTIVADA DE LA DGRH**
Millora de la informació hidrogeològica	- Millorar el coneixement dels aqüífers. En relació a les aigües costaneres: - Creació d'un òrgan col·legiat, format per les administracions i organismes amb alguna competència que afecti als aspectes de qualitat de les aigües litorals (Costes, marina Mercants, Conselleria de Medi Ambient, Consells, municipis?, etc.). - Un Comitè de seguiment (determinació de problemes) que informi i envïi proposades a la Comissió de Coordinació. - Assumir el fet que la qualitat de l'aigua litoral, és en gran part conseqüència de les accions continentals (abocaments). Els organismes responsables de la qualitat de l'aigua dels aqüífers, també han d'assumir part del seguiment de l'aigua litoral. - La dispersió competencial en la costa i el mar suposen una important dificultat per a l'aplicació de protocols de seguiment i aplicació de normatives concretes. Justificant la creació de l'òrgan de coordinació.	- El coneixement dels aqüífers en les Illes Balears és un tema que es coneix molt bé, ja que han estat i són el recurs bàsic, per tant es duen estudiant des de fa molt temps. No obstant això cal millorar-lo perquè estem al límit de l'explotació. - En relació a les aigües costaneres, el Comitè d'Autoritats Competents (una figura per a fomentar la coordinació de les diferents administracions de la franja marítima) no és obligatòria en les conques intracomunitàries com és el cas de Balears. No obstant això fa un any que estan en marxa tant Ports, Costes, Marina Mercant i Govern amb previsió de crear una figura anàloga. - Des del punt de vista del PHIB es van a recollir els criteris i normativa a l'efecte de protecció de la qualitat de les aigües i sense perjudici de l'administració competent, per als temes d'abocaments terra-mar fonamentalment, així com també recomanacions de bones pràctiques i seguiments de la qualitat de les aigües en ports.
Cens d'aprofitaments	- Inventari de sondejos no declarats: Quina importància té l'inventari de pous no declarats.	- L'inventari d'explotacions no declarades, en el muntant total és poc, no obstant això són una via de contaminació.
Plans d'explotació d'aigües subterrànies	- Revisió de concessions. - Control de consums.	- S'han de revisar perquè els balanços quadri. Conèixer en primer lloc quina aigua tenen concedida i que ús fan, poden tenir excedents, intentar adequar d'ofici la concessió. - Després de diversos anys del

		programa Aryca, ara el Ministeri de Medi ambient, Mitjà Marí i Rural té el programa Safareig, que pretén donar un impuls definitiu a l'actualització dels Registres d'Aigües. - La normativa regula les extraccions dels pous, les extraccions importants s'estan controlant pels permisos de GESA.
Pla de reutilització	- Aprofitament de l'aigua regenerada no només per a ús agrícola, sinó també per a ús de jardineria pública i privada. Donar-li més alternatives.	
Quantificació del consum agrícola	- Va lligat al Pla de Reutilització. - En concordança amb les observacions realitzades en la Memòria, el consum agrícola és excessiu; revisió de les dades. - Revisar dades, segons cens agrari de la memòria, hi ha 18.000 hectàrees de regadiu.	- En relació al consum agrícola, les xifres poden estar sobredimensionades, el consum oscil·la en la forqueta 52-48%, més prop del quaranta. Les dades d'hectàrees de regadiu s'intentaran ajustar a la realitat actual. - Actualment hi ha una sèrie d'estudis pendents i treballs en marxa, com l'estimació de les superfícies de regadiu mitjançant teledetecció espacial. La seva finalitat és l'estimació de les superfícies en regadiu, a fi de conèixer la demanda d'aigua del sector en el territori insular, els treballs en curs poden produir certes variacions d'assignació de recurs, però no afectarien a la filosofia del PHIB. - S'inclourà la informació que passin de ASAJA..
Recàrrega artificial d'aqüífers	- Recàrregues d'aqüífers amb aigua dessalada: només usar els excedents d'aigua.	- Recàrrega amb aigua salada, només si sobra, però amb especial atenció.
Protecció i qualitat de les aigües	- Fer estudi més exhaustiu sobre la contaminació orgànica en MAS. Tal com reflecteix la Memòria (pàg. 175), resulta estrany que només s'hagin detectat 3 casos (Port de Pollença, Port de Sóller i Inca).	
Manteniment d'aiguamolls	- Falta un Pla de Gestió de Zones Humides.	
Previsió i defensa de avingudes	- Monitorització dels torrents amb cursos d'aigua important gran part dels dies de l'any, mitjançant la	

	instal·lació d'estacions d'aforament.	
Conservació i estalvi d'aigua	- No esperar a la sequera per a intensificar les campanyes de conscienciació sobre els usos d'aigua, començar ja.	- Es desenvoluparà un programa de conscienciació i també s'espera contar amb el Decret de Gestió de la Demanda. - El tema de conscienciació, efectivament ha de començar en l'escola, passar pels gestors i acabar pel president del Govern.
Emergència i sequera	Inundacions i canvi climàtic: - Implementar un sistema de previsió d'inundacions per pluges torrencials. - Interacció amb els sistemes de Protecció Civil. - Tenir en compte els escenaris del canvi climàtic.	A l'espera del Pla de seguiment, el PHIIB preveu uns escenaris de Canvi Climàtic. La UIB ha realitzat un treball amb la Direcció general de Canvi Climàtic, s'ha considerat un escenari de disminució de la pluviometria, i disminució per tant de la recarrega, no és una relació directa. Es va a suposar el pitjor escenari aplicant el principi de precaució.

Programa d'infraestructures Zona Mallorca Sud		
	OBSERVACIONS DELS GRUPS D'ANÀLISI	**CONTESTACIÓ MOTIVADA DE LA DGRH**
Sanejament i depuració	- Acompanyar les actuacions amb ordenances d'abocaments. - Assegurar-se del bon funcionament de les depuradores. - Eliminar abocaments a lleres naturals. - Realitzar inversions en infraestructures. - Separació de pluvials i depurades. - D'igual manera que s'ha interconnectat la xarxa de proveïment, seria interessant la interconnexió entre grans EDAR's, amb les seves estacions de bombament, en lloc de tantes depuradores petites.	- Aquestes mesures són el pla de Sanejament, i quan s'aprovi es reflectirà. - Els abocaments il·legals d'aigües residuals, és un tema preocupant. - Per a minimitzar abocaments, les aigües regenerades, es poden reutilitzar per a reg i regenerar bosc de ribera. - Les depuradores demanen autorització d'abocament, seria més interessant la distribució longitudinalment, per a evitar la concentració en un focus. - La disjuntiva entre EDAR's més grans o més petites és un tema de l'anàlisi cost-eficàcia. - Les xarxes separatives de sanejament i pluvials, estan pressupostades en les infraestructures, però cada ajuntament haurà de desenvolupar-lo. - És cert, que amb una xarxa

		separativa, l'aigua dels tancs de tempesta, es poden utilitzar per al reg de jardins. Els tancs de tempesta, emmagatzemen l'aigua, eviten inundacions i fan que les xarxes de sanejament funcionin bé. Per als nous desenvolupaments urbans serà obligatori en la normativa.
Reutilització	- Aigües tractades per a reg de jardins d'hotels, el cost han d'assumir-lo els hotelers? - Utilització d'aigües tractades per a jardineria d'urbanitzacions (doble xarxa). - A Calvià és obligatòria per a noves obres. - Utilització d'aigües grises: l'aigua de dutxa per al vàter, l'aigua del WC per a regar jardins. - Implantació de doble circuit, per a hotelers hauria de ser obligatori.	- Des del punt de vista de la Memòria, la doble xarxa d'aigües grises és viable en Hotels. No obstant això Sanitat planteja moltes traves. - Experiència en hotels en l'Arenal, es va abandonar perquè era un problema sanitari, a part de l'elevat cost. - En la EDAR's de Sant Lluís s'utilitza en els jardins dels hotels, s'està treballant en aquest sentit a Menorca. - En zones turístiques intentar donar-li l'alternativa.
Gestió de la demanda	- Comptadors individuals per a comptabilitzar el consum d'aigua de cada habitatge en edificis col·lectius. - Revisió de les canalitzacions existents per a evitar pèrdues o possibles barreges de diferents qualitats. - Optimitzar les hores de reg. - Fomentar infraestructures d'aprofitament d'aigües pluvials. - Minimitzar les pèrdues en la xarxa d'aigua potable (actualment 20-30%). - Xarxa separativa aigües pluvials i clavegueram. - Tanc de tempesta: aigües recuperables a nivell de carrer i no només en les cases individuals.	- Actualment hi ha en tramitació un Decret de Gestió de la Demanda, en el Consell Consultiu, que regularà aspectes de tarifes progressives, fontaneria de baix consum, i el tema de comptadors. Aquest decret haurà de ser aplicat i compliment per les entitats locals. - Xerojardineria aplicada a Balears, en la normativa es podrà indicar la substitució del jardí àrab, pel jardí mediterrani.

RECAPITULACIÓ DE LES PRINCIPALS APORTACIONS DE LA UNITAT DE PARTICIPACIÓ MALLORCA SUD

APORTACIONS I COMENTARIS A LA CARACTERITZACIÓ DE LA DEMARCACIÓ

Masses d'aigua subterrànies

- Masses d'aigua subterrànies, definir el criteri de caracterització, afegir els paràmetres de salinització, nitrificació o altres.
- Llistat de MAS amb la correlació dels Municipis.
- El sector agropecuari requereix un Pla Estratègic a llarg termini per a reduir la contaminació i procurar un estalvi d'aigua, que podria ser un gran alliberament de recursos. Definir els horitzons i involucrar al sector perquè si no no s'executarà.
- Contaminació orgànica en MAS revisar les dades de la Memòria (pàg. 175). Estranyen només 3 casos (Port de Pollença, Port de Sóller i Inca).
- Detallar més en profunditat les diferents pressions:
    - Que figurin les depuradores dels diferents termes municipals.
    - Quan es parla d'abocaments sòlids que s'expliqui amb més detall.

En relació als residus de fusta, millorar la gestió de residus, com la possible valorització per a biomassa.

Torrents i coves:

- Revisar la toponímia, per exemple en el municipi de Llucmajor: Coccons.
- Masses d'aigua càrstica: l'inventari podria ser revisable en el futur.

Zones Humides i zones de transició:

- - Algunes masses indicades en la taula 2.16 no surten en el mapa corresponent, com és el cas de l'Estany de Cala Magraner.
- Hi ha zones de transició que falten com el camp de Mar i el Prat des Port d'Andratx, que són zones humides usades per a l'agricultura.
- Pàg. 267. Salobrar de Campos, revisar dades referents a la contaminació per bestiar. (Encara n'hi ha?).
- En relació a la Zona humida de l'Albufera, no està contemplada la EDAR Muro-Ca'n Picafort.

Aigües costaneres

- Una proposta de redefinició de les masses d'aigua costaneres, partint de la divisió actual:
    - Mantenir la primera àrea fins a l'illa del Toro.
    - La segona des de Santa Ponça al Port d'Andratx.
    - La tercera de punta Galinda al Port de Sóller.
- Revisió de les pressions:
    - MA-01/CW: afegir pressió per punt d'abocament i pressió per port esportiu (trànsit).
    - MA-11/CW: pressions per punts d'abocament i pressió per port esportiu (trànsit i fondejo).
    - MA-14/CW: Revisió de l'existència del PRC (rigidificació de la costa).
    - MA-15/CW: punts d'abocament.
    - MA-16/CW: punts d'abocament.
    - Cada vegada que hi ha un episodi de pluges fortes, es detecten restes d'hidrocarburs en el mar.
- La OMI (Organització Marítima Internacional) va aprovar en el 2004 un Conveni Internacional per al control i la gestió de l'aigua de llast i els sediments dels bucs. Fins a la data ho han ratificat molt pocs països, i fins que no ho ratifiquin 60 no serà obligatori.

Recursos naturals

- No s'entén perquè en algunes MES el recurs disponible és superior al recurs potencial (Sa Pobla, Son Mesquida, Son Talent, Son Servera, Petra, Algaida, Montuïri, Porreres, Son Reus, Port d'Inca, Sant Jordi, La Vileta, Crestax, Inca, Penyaflor, Esporles).

Recursos no convencionals

- En Recursos no convencionals falten plantes depuradores, per exemple la de Lloseta.

Usos i demandes

- Revisió del tema estadístic en matèria agrària. Les hectàrees ocupades que apareixen en les taules no són reals (pàg. 121). Greus discrepàncies.
- El consum agrícola és excessiu; revisió de les dades de la taula 3-30 .

- En usos i pressions, una gran part de les extraccions són per a usos agrícoles, i els abocaments són a través de les depuradores, per tant adquireix gran rellevància connectar aquests dos sectors, i aprofitar els abocaments d'aigües residuals per a regadiu.

Prioritats d'ús

- Prioritat i compatibilitat d'usos en circumstàncies normals, punt 3.3.1 (pàg. 178), falta concreció estalvi en el punt b, d'usos agropecuaris.
- Possible unificació de punt b (usos agropecuaris) i c (regadius i agrojardineria).
- Canvi de punt i, f, g per i, g f, que prioritzaria la aqüicultura a la recarrega artificial d'aqüífers.
- Proveïments urbans (pàg. 183): hauria de prioritzar-se el reg de jardins (punt 4) sobre la neteja de carrers (punt 3).
- Usos agrícoles (pàg. 183): el punt 1, hauria de ser l'agricultura que tingui sortida de mercat directe o indirectament. Prioritzar els usos productivistes, com és el cas hortícola, que permeti un resultat més flexible.
- Es proposa reconsiderar la neteja de carrers en situació de sequera.

ANÀLISI I OBSERVACIONS AL PROGRAMA D'ACTUACIONS I INFRAESTRUCTURES

Normativa, estudis i projectes:

- Millorar el coneixement dels aqüífers.

En relació a les aigües costaneres:

- Creació d'un òrgan col·legiat, format per les administracions i organismes amb alguna competència que afecti als aspectes de qualitat de les aigües litorals (Costes, marina Mercants, Conselleria de Medi Ambient, Consells, municipis?), etc.
- Un Comitè de seguiment (determinació de problemes) que informi i enviï proposades a la Comissió de Coordinació.
- Assumir el fet que la qualitat de l'aigua litoral, és en gran part conseqüència de les accions continentals (abocaments). Els organismes responsables de la qualitat de l'aigua dels aqüífers, també han d'assumir part del seguiment de l'aigua litoral.

- La dispersió competencial en la costa i el mar suposen una important dificultat per a l'aplicació de protocols de seguiment i aplicació de normatives concretes. Justificant la creació de l'òrgan de coordinació.
- Inventari de sondejos no declarats: Quina importància té l'inventari de pous no declarats.
- Revisió de concessions.
- Control de consums.
- Falta un Pla de Gestió de Zones Humides.
- Aprofitament de l'aigua regenerada no només per a ús agrícola, sinó també per a ús de jardineria pública i privada. Donar-li més alternatives.
- Acompanyar les actuacions amb ordenances d'abocaments.
- En concordança amb les observacions realitzades en la Memòria, el consum agrícola és excessiu; revisió de les dades.
- Revisar dades, segons cens agrari de la memòria, hi ha 18.000 hectàrees de regadiu.
- Recarregues d'aqüífers amb aigua dessalada: només utilitzar els excedents d'aigua.
- Fer estudi més exhaustiu sobre la contaminació orgànica en MAS. Tal com reflecteix la Memòria (pàg. 175), resulta estrany que només s'hagin detectat 3 casos (Port de Pollença, Port de Sóller i Inca).
- Monitoratge dels torrents amb cursos d'aigua important gran part dels dies de l'any, mitjançant la instal·lació d'estacions d'aforament.
- No esperar a la sequera per a intensificar les campanyes de conscienciació sobre els usos d'aigua, començar ja.
- Inundacions i canvi Climàtic:
    - Implementar un sistema de previsió d'inundacions per pluges torrencials.
    - Interacció amb els sistemes de Protecció Civil.
    - Tenir en compte els escenaris del canvi climàtic.

Infraestructures:

- Assegurar-se del bon funcionament de les depuradores.
- Eliminar abocaments a lleres naturals.
- Realitzar inversions en infraestructures.
- Separació de pluvials i depurades.

- D'igual manera que s'ha interconnectat la xarxa de proveïment, seria interessant la interconnexió entre grans EDAR's, amb les seves estacions de bombament, en lloc de tantes depuradores petites.
- Aigües tractades per a reg de jardins d'hotels, el cost ha de ser assumit pels hotelers?
- Utilització d'aigües tractades per a jardineria d'urbanitzacions (doble xarxa).
- Utilització d'aigües grises: l'aigua de dutxa per al vàter, l'aigua del WC per a regar jardins.
- Implantació de doble circuit, per a hotelers hauria de ser obligatori.
- Comptadors individuals per a comptabilitzar el consum d'aigua de cada habitatge en edificis col·lectius.
- Revisió de les canalitzacions existents per a evitar pèrdues o possibles barreges de diferents qualitats.
- Optimitzar les hores de reg.
- Fomentar infraestructures d'aprofitament d'aigües pluvials.
- Minimitzar les pèrdues en la xarxa d'aigua potable (actualment 20-30%).
- Xarxa separativa aigües pluvials i clavegueram.
- Tanc de tempesta: aigües recuperables a nivell de carrer i no només en les cases individuals.

GALERIA FOTOGRÀFICA

Galeria fotogràfica

de la Fase III del Pla de Participació de la Directiva Marc de l'Aigua a les Illes Balears

Taller El Pla Hidrològic de les Illes Balears - Zona Mallorca Sud (Palma 20 de novembre de 2008)